

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 480-1907)

Originalt emne

Kirkelige Forhold

Kirkelige Forhold/Sct. Johannes Kirke

Uddrag fra byrådsmødet den 23. januar 1908 - side 2

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 480-1907)

Andragende fra Sognepræsten ved Set. Johannes Kirke om gratis Byggegrund til en Embedsbolig.

Nørgaard meddelte, at Udvalgets Indstilling gik ud paa, at man overlod Set. Johannes Sogns Præsteembede Trekanten ved Kirken ialt 4500 kv Alen for en Pris af 2 Kr. pr. kv Alen. Det havde oprindeligt været Meningen at bygge Præstebolig paa dette Sted, men Pengene slog ikke til, og af den Grund kunde der synes at være Rimelighed for at afgive Arealet gratis. Naar Udvalget desuagtet nu foreslog en Betaling af 2 Kr. pr. kv Alen, var det dels for at faa nogen Ækvivalent for Udgifterne til Gadeanlæg, Kloak m. m. og dels for ikke at komme i Kolission med Tilbudet om Grund til Fødehjemmet. Et andet var, om det lille Præsteembede kunde bære Udgiften, og maaske vilde Ministeriet ikke engang give Tilladelse til Købet.

Samtidig vilde Udvalget dog foreslaa, at man for at stille Vilkaarene saa lempelig som mulig de første 20 Aar lod Købesummen være afdragsfri. Hvis Grunden skulde afgives til saa billig en Pris, maatte det dog selvfølgelig være paa Betingelse af, at den kun blev brugt til en Præstebolig, og at den faldt tilbage til Kommunen igen for samme Pris, hvis den ikke længere skulde benyttes i dette Øjemed. Ellers var Betingelserne de sædvanlige.

Müller beklagede, at Udvalget ikke havde ment det rigtigt at afgive Grunden helt gratis.

Dersom der skulde betales for Grunden, vilde hele Byggeforetagendet blive umuligt. Præsten havde Løfte paa et Byggelaan paa 14000 Kr., som skulde forrentes og afdrages med 800 Kr. aarlig, senere endda med 1000 Kr., og skulde Grunden ogsaa forrentes, vilde den aarlige Præstation blive over 1100 Kr. Selv om der kunde være Tale om et mindre Areal f. Eks. paa 1600 kv Alen, vilde Præsten dog komme til at sidde for en Husleje af 900 k 1000 Kr., og det vilde være en ganske betydelig Del af Embedets Indtægter.

Pladsen var fra først af bestemt til Præstebolig, og hvis Midlerne, da Kirken blev bygget, havde været til Stede, var den vel ogsaa blevet afgivet gratis. I dette Tilfælde kunde man vel ogsaa nok se bort fra at faa Ækvivalent for Gadeanlæg og Kloak, da Gaden sikkert var blevet anlagt alligevel. Præsteembedet var meget lille, og selv med Hensynet til Fødselsstiftelsen for Øje vilde han dog indtrængende anmode om, at man stillede sig imødekommende ved at afgive Grunden gratis.

Filtensborg kunde tiltræde Udvalgets Forslag i Princippet og ogsaa i, at Prisen var ansat noget lavere end den virkelige Værdi, men han syntes, at Grunden var vel stor. Man byggede nu gode, rummelige Villaer paa 2000 kv Alen, saa Arealet burde deles i to Villagrunde. Derved kunde man maaske saa ogsaa lade Prisen for den Del, der skulde afgives til Præstebolig, gaa ned til 1 Kr. pr. kv Alen.

Magnus Nielsen havde ikke tænkt, at de to Trekanter ved Kirken skulde bebygges. Hr. Mullers Fremstilling af Sagen var sikkert fuldstændig korrekt, saa der kunde nok være Anledning til at afgive Grund til Præstebolig gratis, men selvfølgelig skulde Tegningen først approberes, da Boligen gerne skulde være i Stil med Kirken. I og for sig var Grunden værdiløs, da sikkert ingen fandt paa at købe der, men der skulde ogsaa tages Hensyn til, at Kirken burde ligge frit. Han henstillede, at man overlod Embedet et mindre Areal og lod Resten af Arealet udlægge til Anlæg omkring Kirken.

Jakob Jensen syntes, at to eller tre Villaer vilde skamskænde Kirken. Vejene var selvfølgelig ikke anlagt med Præsteboligen for Øje, men for at udnytte Arealet, og gøre Jorden frugtbringende. Naar der nu blev sagt, at Jorden om Kirken var værdiløs, kunde han dog ønske at vide, hvad en privat Mand kunde købe den for. Øvre ved Trøjborgvej, altsaa ganske tæt ved, kostede Jorden 6 á 8 Kr. pr. kv Alen, og denne Plads var langt smukkere, da den laa frit med Udsigt over Bugten, Mols, Samsø og Byen.

Hvad man i sin Tid havde tænkt at anvende Pladsen til, var nu ligegyldigt, da der ingen Beslutning var blevet taget. Det var det nuværende Byraad, som skulde tage Bestemmelsen, og han gik under ingen Omstændigheder med til at sælge for en ringere Pris end den foreslaaede. Naar der taltes om, at Embedet var lille, og at Præsten derfor skulde have Grunden gratis, kunde det ogsaa gøres gældende, at mange Lærere sikkert gerne ønskede sig en saadan Grundgratis eller for 2 Kr. pr. kv Alen, men selv om en Lærervilde give 2 Kr., blev Grunden nok alligevel ikke solgt for den Pris.

Nørgaard hævdede, at der ikke var Tale om egentlig Salg af Grunden, men kun om paa den at lægge en Embedsbolig. Derhavde Udvalget været tænkt paa at begrænse Arealet, men Stemningen var ikke for det. For sit Vedkommende kunde han maaske nok gaa med til en billigere Pris, men derom kunde Udvalget ikke blive enig. Han vilde beklage, hvis Præsteboligen, hvad han frygtede, ikke blev bygget, da Sagen ikke var uden Betydning for Beboerne, og Bygningen vilde pynte godt paa Kvarteret, naar den kom til at passe sammen med Kirken. Til Hr. Jakob Jensen ønskede han at sige, at han syntes ikke, man absolut kunde sammenligne denne Sag med Salg af Byggegrund til en Lærer.

Vestesen delte Anskuelse med dem, der mente, at Grunden kun egnede sig til en Præstebolig. Da der var Klausul om, at Jorden skulde tilbage til Byen, naar den ikke mere skulde benyttes i det tilsigtede Øjemed, kunde man nok lempe sig saa meget, at man lod Renten falde de første 10 Aar. Kommunen ventede jo ikke at nyttiggøre Jorden paa anden Maade, og med Tiden vilde Embedet vokse. Spørgsmaalet var altsaa kun, om man vilde lade Præsten vente, eller holde Prisen fast, men lempe Forrentningen saaledes, at Embedet kunde magte Sagen.

Simonsen syntes, at Kirkevæsenet paa Trøjborg havde faaet nok ved til Kirken at faa en Grund, der var en Formue værd. Det vilde ogsaa være farligt nu at give gratis Grund, da de andre Præster saa kunde stille lignende Fordringer. Han havde det Indtryk, at Præsten vilde sælge Boligen til sin Eftermand. Man havde haft Kritik nok for Bortgivelse af Jord, og man skulde ikke irritere Borgerskabet ved at fordre Præsterne af, særlig da man i 1889 havde fodret dem tilstrækkeligt. Den Overenskomst, der da var blevet sluttet, havde medført, at Præsterne ved Domkirken nu havde 8000 Kr. mere i Indtægt end i 1889; men denne for Kommunen yderst uheldige Overenskomst vilde Præsteskabet ikke paa nogen Maade vige fra, da Sct Johannes Embedet blev oprettet. Det var beklageligt nok, at man havde givet gratis Grund til Kirken, men det vilde være fuldstændig meningsløst nu ogsaa at give Grund

til Præstebolig.

Han vilde stemme for Forslaget, fordi han, livis det gik igennem, var vis paa, at Sagen strandede. Der var jo forøvrigt komfortable Lejligheder, som Præsten kunde leje, i Trøjborgkvarteret, saa Byen skulde ikke skabe Konkurrence for Husejerne. Han beklagede, at Hr. Mikael Johansen var fraværende, da Hr. Johansen som Grundejerns Repræsentant sikkert med Hænder og Fødder vilde have sat sig imod, at man skænkede Grunden bort i det tilsigtede Øjemed.

Müller antog ikke, at Grunden om Kirken nogen Sinde blev solgt, og syntes, at Sammenligningen med Lærere haltedede, da Præsteboligen ikke vilde være fri Ejendom, men kun Embedsbolig for Præsten. Præsten kunde altsaa ikke sælge den og derved gøre sig nogen Fordel af den. Præsten havde for øvrigt ikke beklaget sig over den Maade, Udvalget havde taget Sagen paa, men hvis Grunden ikke blev afgivet til Præsteembedet, vilde Byen kun faa Udgift af den, da den maatte vedligeholdes som Anlæg. Han kunde ikke tro, at Befolkningen vilde føle sig irriteret, hvis man imødekom Præsten, og det forekom ham, at Hr. Vestesens Forslag var en Udvej, som Udvalget kunde forhandle med Præsten om.

Magnus Nielsen kunde slutte sig til Hr. Vestesens Forslag. Han gad vide, hvem der deroppe vilde give 8 Kr. pr. kv Alen for Villagrunde, og hævdede, at Hr. Jakob Jensen havde udtalt, at Grunden kun egnede sig til Præstebolig. Naar Hr. Simonsen mente, at Præsten kunde sælge Boligen til sin Eftermand, og at de andre Præster ogsaa kunde komme og forlange gratis Grund, saa forstod Hr. Simonsen sikkert ikke Præsteforholdene, men maatte helst se at faa nogen Indsigt deri. Boligen skulde nemlig kun være Embedsbolig ligesom Overlærerboligerne og kunde ikke sælges, men kun benyttes af Præsten. De andre Sognepræster havde Embedsbolig; Sct. Johannes Embedet var det eneste, hvortil der ingen Embedsbolig fandtes. Han forstod ikke den store Modstand i dette Spørgsmaal og syntes nok, man kunde se lidt velvillig paa Hr. Vestesens Forslag.

Jakob. Jensen havde ikke udtalt, at Grunden ikke egnede sig til andet end Præstebolig. Naar Byraadet, saa vidt han huskede, havde sat Prisen for Jord henne ved "Vennetyst" til 6 Kr. pr. kv Alen, kunde Grunden, man nu talte om, nok være 8 Kr. værd. Naar Hr. Magnus Nielsen ikke mente, at Hr. Simonsen havde Forstand paa Præsteforholdene, saa var det nok Hr. Nielsen selv, som havde en fejl Opfattelse af disse Forhold, for Sognepræsten ved Frue Kirke havde ingen Embedsbolig, men boede til Leje og kunde bo hvorsomhelst

indenfor Sognets Grænser. Han kunde ikke se, at Sammenligningen med Lærerne haltede, idet man for faa Aar siden ikke havde Bolig til alle Overlærerne, og hvis Byraadet kom i Tanker om at bygge Embedsboliger til Lærerne, saa behøvedes der kun en Beslutning.

Med Hensyn til Vedligeholdelse af Pladsen ønskede han at sige, at maaske ønskede nogle at vedligeholde den, andre maaske at sælge den for gode Penge eller lade den ligge ligesom Pladsen Syd for Kirken, og den kostede ikke meget at holde vedlige; men skulde der være Stemning for at sælge Grunden, ja saa solgte man den, og saa var man fri for Udgiften til Vedligeholdelse.

Hvis Præsten ikke havde Raad til at bygge, saa kunde Embedsbrødrene hjælpe, men de holdt saa fast ved Mammon som ingen andre; det saa man, da de i sin Tid ikke vilde afstaa en Øre til Sct. Johannes Embedet.

Naar Hr. Vestesen foreslog en Lempelse af Vilkaarene, vilde han bede Hr. Vestesen forstaa, at der var forskellige Synsmaader for denne Sag, og at d'Hrr. Nørgaard og Rahr i Udvalget havde bestræbt sig for at faa Vilkaarene saa lempelige som mulig, men at Hr. Olesen og han havde staaet paa den anden Side.

Filtlenborg sluttede sig til Indstillingen og gjorde opmærksom paa, at de andre Præster dog havde afgivet noget til Sct. Johannes Embedet, nemlig Beboerne og dermed en Del af deres Indtægt. Han mente ligesom Hr. Simonsen, at Overenskomsten i 1889 var meget uheldig, og henstillede, om man ikke engang kunde faa truffet en anden Overenskomst.

Simonsen glædede sig over at høre Hr. Filtlenborgs Udtalelse, men forstod ikke, hvorfor Hr. Filtlenborg saa dog alligevel nu yderlig vilde være med til at fede Præsterne.

Til Hr. Magnus Nielsen vilde han sige, at man maatte være godt underrettet selv, naar man vilde bebrejde andre noget, men Hr. Magnus Nielsens Sammenligning med Overlærerne haltede, idet der var Forskel paa at bygge til en af Kommunens Embedsmænd og til en Præst. Overlærerne maatte betale deres Bolig med 450 Kr. aarlig, saa Hr. Magnus Nielsen havde røbet lige saa stor Uvidenhed, som Hr. Magnus Nielsen troede, at han havde.

Sabroe syntes, at det vilde være mere i Overensstemmelse med den Lære, Præsten prædikede, om Præsten lejede sig en to Værelsers Lejlighed. Forøvrigt fandt han Tilbudet meget favorabelt for Præsten og mente, at Byraadet strakte sig videre, end det maaske burde. Hvis man fra anden Side ikke kunde slutte sig til det, maatte det tilbage til Udvalget.

Magnus Nielsen hævdede, at Overlærerne og Sognepræsterne, men ikke Kapellanerne

havde Embedsbolig. Frue Sogns Embedsbolig var solgt med Ministeriets Tilladelse, men Sognepræsten fik Renten af Salgssummen.

Overensstemmende med Udvalgets Indstilling vedtoges det at tilbyde den ommeldte Grund til en Pris af 8 Kr. pr. kv Alen og paa Vilkaar, at der paa samme læses en Deklaration, hvorefter Arealet kun maa benyttes til Præsteboligen, og saaledes at Afdragene paa Købesummen først begynde at løbe, naar Embedslaanet til Bygningen er afdraget, dog senest fra 1928. I øvrigt skulde Kommunens sædvanlige Salgsbetingelser gælde.

